

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนเป็นการถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียนจากครูผู้สอนไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนนั้นและทำการตอบสนองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ในกระบวนการเรียน การสอนนั้นต้องอาศัยลักษณะ และองค์ประกอบของการสื่อสาร โดยมีผู้ส่งสาร คือ ครูหรือผู้สอน ทำหน้าที่นำเนื้อหาหรือบทเรียนมาทำการเข้ารหัส แล้วส่งผ่านสื่อ เช่น วัสดุอุปกรณ์ เทคนิควิธีการ ไปให้ผู้รับสารหรือผู้เรียน ซึ่งอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันในเรื่องของอายุ เพศ สถิติปัญญา ความรู้พื้นฐาน สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความสามารถในการถอดรหัสมีความแตกต่างกัน ถ้าผู้ สอน สามารถจัดอุปสรรคสิ่งรบกวนที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอนได้โดยวิธีการต่างๆแล้ว จะทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง การเรียนการสอนก็ ย่อมเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ (กิดานันท์ มลิทอง, 2536) จากปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาทำให้มีผู้สนใจได้ทำการศึกษาหาวิธี ที่ จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียนการสอน ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องแบบการคิด (Cognitive Styles) ก็ได้มี ผู้ให้ความสนใจ ศึกษาในเรื่องนี้ โดยมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไป

นักจิตวิทยาการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของแบบการคิดไว้ ซึ่งแต่ละท่าน ก็ได้ให้ความหมายในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

แบบการคิดตามคำจำกัดความของ วิทกิน โอลท์แมน แรสกิน และ คาร์พ (Witkin, Oltman, Raskin and Karp 1977) นั้น หมายถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อันเป็นลักษณะ เฉพาะของพฤติกรรมของคนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และเขาวนัญญา ซึ่งโคแกน (Kogan 1971 : 224) ได้เพิ่มเติมอีกว่า รวมความหมายไปถึงความเข้าใจ การเก็บความจำ และการนำ ข่าวสารไปใช้ประโยชน์ ลักษณะเช่นนี้จึงเกี่ยวโยงและส่งผลไปถึงกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ เช่น การเรียนรู้ พฤติกรรมทางสังคม และบุคลิกภาพ เป็นต้น (Messick 1976 : 4-5) ออสเบิร์น และ ออสเบิร์น (Ausburn & Ausburn 1978 : 338) ได้อธิบายความหมายของแบบการคิดว่า เป็นมิติ หนึ่งทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการได้รับข่าวสารและกระบวนการข่าวสาร เป็นความแตกต่าง

ระหว่างบุคคลในกระบวนการเรียนรู้ อันประกอบด้วย การรับรู้ การคิด การจำ การจินตนาการ และการแก้ปัญหา เหล่านี้คือแบบหรือสไตล์ของแต่ละบุคคล ที่จะให้ได้มาซึ่งข่าวสาร การเก็บ และการนำข่าวสารนั้นไปใช้ประโยชน์

แบบการคิดเป็นลักษณะของแต่ละบุคคลในการจัดกระทำต่อสิ่งแวดล้อมที่ได้รับเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าที่เป็นสิ่งแวดล้อมกับผลของสิ่งเร้านั้น เป็นความหมายตามแนวคิดของ โกลสเตน และ แบลคแมน (Goldstein and Blackman 1981 : 121) ซึ่งแมตลิน (Matlin 1983 : 376) ได้ให้คำนิยามไว้ล่าสุดว่า แบบการคิดไม่ใช่เนื้อหาหรือระดับของทักษะที่เกี่ยวกับความเข้าใจ แต่แบบการคิดเป็นทัศนคติ ความชอบหรือวิธีการของบุคคลที่ใช้ในการคิดพิจารณา เนื้อหาสาระของข่าวสาร

ลักษณะของแบบการคิด ตามที่วิทกิน มัวร์ ฎูดอีนอฟ และค็อกซ์ (Witkin, Moore, Goodenough, and Cox 1977 : 15) สรุปไว้คือ แบบการคิดจะเกี่ยวข้องกับรูปแบบมากกว่าเนื้อหาของความรู้ คือ บุคคลจะแตกต่างกันในการรับรู้ ความคิด การเรียน และการแก้ปัญหา และมีได้แสดงให้เห็นเฉพาะความแตกต่างของบุคคลในกระบวนการเรียนรู้เท่านั้น แต่จะแสดงให้เห็นบุคลิกลักษณะด้วย ซึ่งแบบการคิดของแต่ละบุคคลจะคงที่ แต่ก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ แบบการคิดนี้จะมีลักษณะเป็น 2 ขั้ว (Bipolar) คือ ตัดสินค่าของบุคคล ออกเป็น 2 กลุ่ม เช่น แบบฟิลด์ ดิเพนเดนซ์ และฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ซึ่งวิทกิน (Witkin 1976) อธิบายว่า แบบการคิดไม่สามารถแบ่งบุคคลออกเป็น 2 กลุ่มได้อย่างชัดเจน เพราะเป็นการแบ่งจากคะแนนซึ่งต่อเนื่องกันจากสูงสุดและต่ำสุด การตัดสินมาจากการที่แต่ละคนจะได้คะแนนใดคะแนนหนึ่งระหว่างนั้น

ฟิลด์ ดิเพนเดนซ์ และฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ เป็นแบบการคิดคู่หนึ่งซึ่งแสดงถึงระดับความแตกต่างของบุคคลในการรับรู้แบบวิเคราะห์หรือแบบรวม บุคคลที่เป็น ฟิลด์ ดิเพนเดนซ์ จะรับรู้เนื้อหาสาระหรือรายละเอียดของสิ่งเร้าได้อย่างรวม ๆ และบุคคลที่เป็น ฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ จะรับรู้เนื้อหาสาระแบบแยกแยะรายละเอียดของสิ่งเร้าได้อย่างวิเคราะห์มากกว่า (Witkin et al 1977 : 1- 64) ลักษณะนี้เองที่ ครอส (Cross 1979 : 117) ได้กล่าวว่า บุคคลแบบฟิลด์

ดิเพนเดนซ์ จะมีวิธีการแก้ปัญหาและสถานการณ์อย่างรวมๆ มองส่วนๆ ทั้งหมด แยกแยะรายละเอียดไม่ได้ ส่วนบุคคลแบบฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ จะมีวิธีการแก้ปัญหาและสถานการณ์อย่างวิเคราะห์

วิทกิน กูดอินาฟ และคาร์พ (Witkin, Goodenough and Karp 1967 : 291-300) ได้ศึกษาพบว่า คนเราจะมีพัฒนาการความเป็นฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ ในอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นพร้อมระดับอายุโดยเฉพาะในช่วง 8-15 ปี หลังจากนั้นลักษณะของ ฟิลด์ ดิเพนเดนซ์ และฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ จะค่อนข้างเด่นชัด จนอายุ 24 ปี จะเห็นว่าความเป็นฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนบุคคลเข้าสู่วัยชรา ซึ่งตรงกับการค้นพบของโลเวล (Lovell 1980 : 107) ว่าลักษณะของการเป็นฟิลด์ ดิเพนเดนซ์และฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ นั้นมักจะไม่ปรากฏด้านเดียวอย่างชัดเจน แต่จะเปลี่ยนไปตามอายุ จนในที่สุดอาจไปอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งเราสามารถจัดแยกประเภทบุคคลได้โดยใช้ แบบทดสอบจีอีเอฟที(The Group Embedded Figures Test:GEFT) ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมาเพื่อจัดประเภทบุคคลว่า จะมีการคิดแบบฟิลด์ ดิเพนเดนซ์ หรือ ฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ (Witkin, Oltman, Raskin and Karp 1971 : 26) กำหนดให้ผู้ทดสอบค้นหาภาพที่มีรูปแบบง่าย ๆ ซึ่งซ่อนอยู่ในภาพที่มีรูปแบบซับซ้อน (Complex figures) ภายในเวลาที่กำหนดให้ ซึ่งถ้าเป็นบุคคลประเภท ฟิลด์ ดิเพนเดนซ์ จะต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างมาก จึงจะหาภาพที่ซ่อนอยู่ได้ หรือบางทีอาจจะหาไม่ได้เลย ในขณะที่บุคคลประเภทฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ จะสามารถแยกแยะภาพที่ซ่อนอยู่อย่างซับซ้อนได้โดยง่าย

มีข้อมูลจากงานวิจัยหลายงานที่ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการคิดและการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนรู้ในห้องเรียนของนักเรียนมีผลกระทบมาจากรูปแบบการคิดเป็นขีดจำกัด (จินดารัตน์ เพ็ชรวงศ์, 25288) ดังนั้นผู้วางแผนการเรียนการสอนจึงต้องพิจารณาเรื่องรูปแบบการคิดของผู้เรียน เพื่อที่จะได้นำมาจัดทำแผน เตรียมโครงสร้างเนื้อหาที่จะนำเสนอ รวมไปถึงการที่จะนำสื่อหรือผลิตสื่อมาประกอบการสอนด้วย

สื่อการสอน (Instructional Media) เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี (เบื้อง กุมุท ,2519)

การผลิตบทเรียนวีดิทัศน์เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน ได้รับความนิยมจากสถาบันการศึกษาต่างๆ เป็นอย่างมาก เพราะวีดิทัศน์มีคุณสมบัติที่ดีหลายประการ

1. ความสามารถในการเสนอภาพในแง่มุมต่างๆ วิธีการถ่ายทำและตัดต่อวีดิทัศน์สามารถแสดงให้เห็นทั้งภาพระยะใกล้ (close up) และภาพระยะไกล ซึ่งการถ่ายภาพระยะใกล้ทำให้ผู้ดูได้เห็นสิ่งที่ต้องการจะเน้นหรือนำเสนอได้อย่างชัดเจน ในขณะที่เดียวกันภาพระยะไกลทำให้เห็นสภาพแวดล้อมต่างๆ ไปด้วยนอกจากนี้ยังสามารถแสดงหรือสาธิตการกระทำสิ่งต่างๆ หรือแสดงกระบวนการต่างๆ ได้ชัดเจนทำให้ง่ายต่อการเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้

ดังเช่นงานวิจัยของบูเชอเรท (Boucheret P., 1965 : 55-57) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนวิชาช่างโลหะที่ โดเรน เทคนิคอล ไลซี (Dorian Technical Lycee) ในประเทศฝรั่งเศสเกี่ยวกับกระบวนการต่างๆ ของการเชื่อมโลหะ การกลึง การกัดเฟือง ซึ่งถ้าใช้การสอนแบบธรรมดาทำได้ยาก แต่ใช้โทรทัศน์สอนสามารถสอนเรื่องต่างๆ เหล่านี้ได้ดี

วีเวอร์ (Weaver, William J. 1967 : 36) ได้กล่าวถึงการใช้โทรทัศน์วงจรปิดในการสอนสาธิตฝึกทักษะในวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ที่มหาวิทยาลัยบัฟฟาโล มลรัฐนิวยอร์กว่า การใช้โทรทัศน์สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการสาธิตได้ โดยเฉพาะเรื่องขนาด และมุมต่างๆ ของวัตถุในการสาธิต ทำให้นักเรียนเห็นได้ชัดเจนทุกแง่ทุกมุม

2. ใช้วีดิทัศน์บันทึกการการสอนที่ครูต้องสอนเรื่องเดียวกันซ้ำหลายรอบ ในกรณีที่มีผู้เรียนมาก การเรียนแบ่งเป็นรอบ ๆ โดยนำวีดิทัศน์ที่บันทึกการการสอนของครูมาเปิดสอนนักเรียนแต่ละรอบ แทนที่ครูจะต้องสอนเองทุกรอบในเรื่องเดียวกัน ซึ่งอาจจะสอนได้ไม่ดีทุกรอบ นั่นคือสามารถใช้สอนแทนครูได้ดีอีกด้วย อีกทั้งยังทำให้ประหยัดเวลาในการสอนด้วย

กุสตาฟสัน (Gustavsson K., 1957 : 59-62) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศสวีเดน (Sodertalje Vocational School) ผลของการศึกษาทดลองดังนี้

1. โทรทัศน์เป็นนิมิตใหม่ที่จะใช้เป็นสื่อได้อย่างดี
2. ประหยัดเวลาในการสอน เพิ่มเปอร์เซ็นต์การรับรู้แก่นักเรียนถึง 25-30 %
3. สามารถแสดงเทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน
4. ประสิทธิภาพของครูเพิ่มขึ้น

ริชเตอร์ (Richter, Robert E., 1964 : 12) ได้ทดลองสอนวิชาพลศึกษาเกี่ยวกับกายวิภาควิทยาใช้กลุ่มตัวอย่าง ๗ 128 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกใช้การสอนสาธิตโดยครู กลุ่มที่สองสาธิตโดยใช้โทรทัศน์ กลุ่มที่ใช้โทรทัศน์มีเครื่องมือประกอบด้วยกล้องถ่าย 2 เครื่องติดบนขาตั้งเลนส์มุมขนาด 2 นิ้ว เลนส์มุมกว้าง เครื่องรับขนาด 23 นิ้ว 2 เครื่อง วางไว้หน้าชั้นเรียน เครื่องขนาด 17 นิ้วใช้เป็นเครื่องสำหรับสาธิต ครูสาธิตโดยชี้โครงร่างของๆ ตัวอย่าง ขณะเดียวกัน นักเรียนดูตามในจอโทรทัศน์ ผลปรากฏว่าใช้โทรทัศน์ ทำให้ประหยัดเวลาได้มาก โดยมีตัวอย่างจากการเรียนเรื่อง โครงสร้างกระดูกศีรษะซึ่งสอนโดยปกติใช้เวลา 3 ชั่วโมง แต่ใช้โทรทัศน์จะใช้เวลาเพียง 50 นาทีเท่านั้น

ฟลีตเชอร์ (Fletcher, Richard, 1970 : 5) แห่งแผนกวิศวกรรมเครื่องกล ซึ่งอยู่ที่มหาวิทยาลัยกลาสโกว์ในประเทศอังกฤษ ได้กล่าวถึงความสำเร็จในการใช้วีดิทัศน์ในการสอนว่า ได้ใช้บทเรียนจากวีดิทัศน์ในแผนกวิศวกรรมเครื่องกล เพื่อประกอบกับการสอนแบบบรรยาย ตลอด 4 ภาคของปีการศึกษาบทเรียนที่ใช้จะเกี่ยวกับการสาธิตเทคนิคที่จะใช้ในห้องปฏิบัติการ วีดิทัศน์จะบันทึกในห้องบันทึกขณะที่ครูสอนแบบบรรยายในชั้นปีที่ 2 จุดประสงค์ที่บันทึกเป็นเทปเพื่อให้เห็นมุมต่างๆ ได้ชัดเจนและเปิดให้นักเรียนดูได้พบว่า จะประหยัดเวลาในการสอนเมื่อใช้วีดิทัศน์ประกอบ

3. การเรียนการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ทำให้คุณภาพการสอนตลอดจนครูมีการเตรียมตัวดีขึ้น อีกทั้งยังเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และยังทำให้นักเรียนมีความสามารถมากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากวีดิทัศน์มีคุณสมบัติหลายประการ

- 3.1 มีประสิทธิภาพในการสื่อสารสูงคือมีทั้งภาพ (สี) และเสียงในเวลาเดียวกัน
- 3.2 สามารถต่อขยายให้นักเรียนดูได้ ครั้งละหลายๆ คน
- 3.3 สามารถดูภาพช้า ภาพซ้ำหรือภาพเร็ว ได้โดยไม่ทำให้เนื้อหาเปลี่ยนแปลง เหมาะกับนักศึกษาที่เรียนช้า หรือเรียนเร็ว
- 3.4 สามารถสอนได้เป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

การเรียนการสอนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะภาควิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่ง ได้มีวิชาการผลิตภาพยนตร์ 1 (Film Production I) ซึ่งเนื้อหาวิชาจะเกี่ยวกับเทคนิคและองค์ประกอบของการผลิตภาพยนตร์ ขั้นตอนของการผลิตภาพยนตร์นั้น จะมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นเตรียมการถ่ายทำ (Pre-Production) ขั้นตอนการถ่ายทำ (Production) และขั้นหลังการถ่ายทำ (Post-Production)

แต่เนื่องจากขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์ซึ่งต้องใช้ฟิล์มนั้น มีกระบวนการที่ยุ่งยาก และราคาค่อนข้างสูง การเรียนการสอนจึงใช้วิดีโอแทน เพราะวิดีโอมีคุณลักษณะใกล้เคียงกับภาพยนตร์มาก คือ เป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้ มีเสียงประกอบ มีการแทนความหมายด้วยมุมกล้องแบบต่างๆ ในขั้นหลังการถ่ายทำซึ่งจะต้องตัดภาพและเสียงนั้น อาจารย์ผู้สอนจะทำการแนะนำให้นิสิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียนได้รับทราบถึงวิธีใช้เครื่องตัดต่อ และกระบวนการตัดต่อแบบต่างๆ แต่เมื่อถึงเวลาที่นิสิตจะต้องใช้จริง นิสิตจะไม่สามารถใช้เครื่องตัดต่อและวิธีการตัดต่อดังกล่าวได้เลย หรือใช้ได้แต่ไม่สมบูรณ์ จำเป็นต้องให้อาจารย์ผู้สอนมาทำการสาธิตและอธิบายให้ฟังซ้ำอีก ทำให้อาจารย์ผู้สอนต้องเพิ่มภาระและอาจจะอธิบายได้ไม่เหมือนเดิมทุกครั้ง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ลักษณะของบทเรียนวิดีโอทัศน์จะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนได้

การผลิตบทเรียนด้วยวิดีโอทัศน์เพื่อให้บทเรียนที่ถูกนำไปใช้นั้นมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำเป็นต้องให้ความสำคัญในหลายๆ เรื่อง เช่น ขนาดของภาพ องค์ประกอบของภาพ เสียงบรรยาย เสียงประกอบ และมุมกล้องในการถ่ายทำ

ปิยกุล เลาว์ณยศิริ, 2528 ได้แบ่งประเภทของมุมกล้องที่มีผลต่อการรับรู้ของคนดู เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนจอไว้ 3 ประเภท คือ

1. มุมออบเจกตีฟ (Objective Camera angle)
2. มุมซบเจกตีฟ (Subjective Camera angle)
3. มุมพอยท์ออฟวิว (Point of View Camera angle)

มุมออบเจกตีฟ เป็นมุมกล้องที่ถ่ายจากรอบนอกของเหตุการณ์ ทำให้คนดูรู้สึกเหมือนเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยไม่มีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้น ทำให้ผู้ดูกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง

มุมซบเจกตีฟ ให้ความรู้สึกเหมือนกับผู้ดูได้เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์ หรือในการสาธิตบทเรียนก็เหมือนกับผู้ดูเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง ถ้าพิจารณาในแง่จิตวิทยาจะเห็นว่ามุมกล้องแบบนี้มีอิทธิพลต่อจิตใจของคนดูเป็นอย่างมาก

มุมพอยท์ออฟวิว ลักษณะเหมือนมุมออบเจกตีฟ แต่กล้องจะวางอยู่ข้างผู้สาธิต คนดูมีความรู้สึกเหมือนยืนอยู่ด้านข้าง จะไม่นำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

สมเจตน์ เมฆพ่ายพ (2540) ได้กล่าวถึงมุมมองกับการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ว่า การวางตำแหน่งและระดับความสูง ต่ำ โกลีโกล จะทำให้เกิดภาพ ขนาดมุมมอง และให้ความหมายต่างกันออกไป ภาพนั้นจะมีอิทธิพลต่ออารมณ์ของผู้ชมให้รู้สึกคล้อยตามขัดแย้งหรือสนุกสนานตามไปด้วย สำหรับภาพมุมมอง (Objective Camera Angle) เป็นภาพที่คนดูคือผู้สังเกตการณ์ ส่วนภาพที่เป็นมุมมองความรู้สึกของผู้ชม (Subjective Camera Angle) คล้ายกับผู้ชมมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ ด้วย

สำหรับงานวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการวางมุมมองนั้น สมชาย คอประเสริฐศักดิ์ (2529) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการใช้ภาพถ่ายที่ใช้เทคนิคมุมมองต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากภาพถ่ายที่ใช้เทคนิคมุมมองแบบซัพเจคทีฟมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากภาพถ่ายที่ใช้เทคนิคมุมมองแบบออฟเจคทีฟอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การศึกษาเกี่ยวกับมุมมองของการถ่ายทำภาพยนตร์เพื่อการศึกษา จากการศึกษาของ บีเวอร์ลี (Beverly, 1979 : 58) พบว่ามุมมองมีผลต่อการรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อเนื้อหาที่น่าสนใจและยิ่งไปกว่านั้น จูน (June 1972 : 3754 - A) ยังศึกษาพบว่ามุมมองแบบซัพเจคทีฟให้ผลการเรียนรู้ด้านความเข้าใจได้ดีกว่ามุมมองแบบออฟเจคทีฟ ผลการวิจัยของโรแซล (Soshal gouet in Schramm 1972:48-49) พบว่า ในการสอนทหารเรือเข้าใหม่โดยใช้ภาพยนตร์ที่ถ่ายด้วยมุมมองแบบซัพเจคทีฟมีผลการเรียนรู้สูงกว่าเรียนจากภาพยนตร์ที่ใช้เทคนิคมุมมองแบบออฟเจคทีฟนอกจากนั้นกิบสัน (Gibson gouete in Schramm 1972: 48-49) ยังได้พบว่าในการสอนนักบินให้มีความเชี่ยวชาญในการยิงได้อย่างแม่นยำนั้น ถ้าให้ผู้เรียนได้เรียนจากภาพยนตร์จะได้ผลการเรียนรู้ได้ดีกว่าเรียนจากการบรรยายและการสาธิต ทั้งนี้เพราะมุมมองของการถ่ายทำภาพยนตร์สามารถถ่ายทำจากมุมมองเดียวกับที่ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติจริง

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่ยังไม่มียุวิจัยทำนใดศึกษาการนำเสนอบทเรียนวีดิทัศน์ที่ใช้เทคนิคมุมมองที่ต่างกักับผู้เรียนที่มีแบบการคิดที่ต่างกั ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาในเรื่องนี้ เนื่องจากวีดิทัศน์สามารถนำเสนอภาพที่เคลื่อนไหวได้และบันทึกเสียงได้ในตัว

ถ้าได้นำไปใช้กับผู้เรียนที่มีแบบการคิดที่ต่างกันแล้วแบบไหนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากัน และมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของแบบการคิดและชนิดของมุกกลิ้งในการสาธิต การตัดต่อ วิดีทัศน์ ด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตปริญญาตรี

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นิสิตที่มีแบบการคิดต่างกัน คือแบบฟิลด์ ดิเพนเดนซ์ และแบบฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ เมื่อเรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ ที่มีวิธีการสาธิตด้วยมุกกลิ้งต่างกันคือมุกกลิ้งออบเจกทีฟ และมุกกลิ้งซึบเจกทีฟ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
2. นิสิตที่เรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ที่มีวิธีการสาธิตด้วยมุกกลิ้งต่างกัน คือมุกออบเจกทีฟ และมุกซึบเจกทีฟ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
3. นิสิตที่มีแบบการคิดต่างกันคือแบบฟิลด์ ดิเพนเดนซ์ และแบบฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ เมื่อเรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. แบบการคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะแบบการคิดในมิติของ ฟิลด์ ดิเพนเดนซ์ กับฟิลด์ อินดิเพนซ์เดนซ์ การแยกกลุ่มทดลองตามแบบการคิด กระทำโดยใช้แบบทดสอบ The Group Embedded Figures test : GEFT ของโอล์ทแมน แรสกิน และวิทกิน (Oltman, Raskin and Witkin, 1977)
2. วิธีการสาธิตในบทเรียนวีดิทัศน์ ใช้เทคนิคมุกกลิ้ง 2 แบบ คือ มุกออบเจกทีฟ ที่ถ่ายทำจากด้านหน้าของผู้สาธิต และมุกซึบเจกทีฟที่ถ่ายทำจากด้านหลังของผู้สาธิต
3. เนื้อหาที่ใช้ในการสร้างบทเรียนวีดิทัศน์ คือเรื่องการตัดต่อวีดิทัศน์ มีอยู่ 3 ตอนคือ ตอนที่1 อุปกรณ์สำหรับการตัดต่อ ตอนที่2 การตัดต่อแบบเลื่อนภาพ และตอนที่3 การใส่เสียงดนตรี ซึ่งเป็นเนื้อหาวิชาที่เปิดทำการสอนตามหลักสูตรสาขาวิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่ง ระดับปริญญาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำจำกัดความในการวิจัย

1. แบบการคิด หมายถึง แบบของบุคคลแต่ละคนในการรับรู้ การคิด การจำ การทำความเข้าใจ การเก็บความจำ และวิธีถ่ายทอดเนื้อหาสาระต่างๆ ที่ได้รับ
2. ฟิลด์ ดิเพนเดนซ์ หมายถึง แบบการคิดของบุคคลที่รับรู้เรื่องราว หรือสิ่งที่รับรู้ในลักษณะรวมๆ
3. ฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ หมายถึง แบบการคิดของบุคคลที่รับรู้โดยวิเคราะห์ส่วนต่างๆ ของเรื่องราวที่ได้พบเห็น
4. มุมกล้องออบเจกทีฟ หมายถึง มุมกล้องเพื่อให้ผู้มีความรู้สึกเหมือนเฝ้าดูการสาธิตจากผู้อื่นโดยตนเองทำหน้าที่สังเกตการณ์ ถ่ายทำจากด้านหน้าของผู้สาธิต
5. มุมกล้องซับเจกทีฟ หมายถึง มุมกล้องเพื่อให้ผู้มีความรู้สึกเหมือนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองถ่ายทำจากด้านหลังผู้สาธิตในลักษณะแทนสายตา
6. การสาธิต คือ การแสดงขั้นตอนการทำงานเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้
7. บทเรียนวิดีโอทัศน์ หมายถึง บทเรียนเรื่อง การตัดต่อวิดีโอทัศน์ ซึ่งมีการถ่ายทำเป็นสองแบบคือ วางตำแหน่งมุมกล้องแบบออบเจกทีฟ กับวางมุมกล้องแบบซับเจกทีฟ
8. นิสิตปริญญาตรี หมายถึง นิสิตคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อจะได้ทราบถึง ผลของบุคคลที่มีแบบการคิดต่างกันคือ แบบฟิลด์ ดิเพนเดนซ์ และแบบฟิลด์ อินดิเพนเดนซ์ ที่ได้ทำการทดลองศึกษาด้วยบทเรียนวิดีโอทัศน์ที่ใช้มุมกล้องในการสาธิตต่างกัน คือ มุมออบเจกทีฟ และมุมซับเจกทีฟ แบบใดจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า
2. เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการผลิตสื่อการสอนที่เป็นบทเรียนวิดีโอทัศน์ด้วยมุมกล้องที่เหมาะสมกับการนำไปใช้กับบุคคลที่มีแบบการคิดต่างกัน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด